

Økologiens Hus, Åbyhøj
16. juni 2011

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V.

Til medlemmerne af Primærbestyrelsen og Virksomhedsbestyrelsen i Landbrug & Fødevarer

I øjeblikket forhandler Folketingets partier om en revision af den danske lov om sameksistens mellem gmo-dyrkning og gmo-fri produktion, herunder økologi. Såvel Økologisk Landsforening som Landbrug & Fødevarer er repræsenteret i en følgegruppe og har givet indspil til arbejdet.

Bestyrelsen i Økologisk Landsforening har noteret sig, at L&F i hovedtræk er ganske tilfreds med den nuværende sameksistenslovs beskyttelsesniveau for økologiske landmænd og andre landmænd, som ikke ønsker gmo-forurening af deres afgrøder, foder, såsæd eller færdige produkter. L&F's seneste indspil til lovarbejdet begrænser sig til, at:

- Dyrknings- og kompensationsafstande er fastsat på et objektivt grundlag
- Fristen for anmeldelse af økonomisk tab som følge af gmo-forurening forlænges frem til afgrøden er handlet
- At tab som følge af kontraktlige leveringsforpligtelser også indgår i kompensationen til skadelidende landmænd

Økologisk Landsforening ser en lang række andre problematikker for landmænd, der ønsker at dyrke gmo-frit – især økologer. Det gør vi, fordi der fortsat er mange situationer, hvor økologiske landmænd kan opleve forurening af marker, afgrøder og varer, uden at de har mulighed for at få kompensation for deres tab. Ligesom de økologiske mejerier, slagterier, møllerier og foderstofvirksomheder selv står med regningen, hvis deres varer mister økologistatus på grund af gmo-forurening.

Foreningen finder det endvidere problematisk, at forudsætningen for, at landmanden kan få kompensation for en forurening er, at afgrøden har et gmo-indhold på min. 0,9 pct. (gmo-mærkningstærsklen). Reglerne bør formuleres med udgangspunkt i, at der er et klart forbud i EU mod at anvende gmo i den økologiske produktion, og at forbrugere, der ikke ønsker gmo i deres fødevarer, derfor vælger økologiske produkter. Vi kan ikke forvente, at virksomheder, der håndterer eller forarbejder økologiske varer, tør aftage øko-råvarer med et konstateret gmo-indhold uanset, at indholdet er under 0,9 pct. Det vil være en rigtig dårlig sag i forhold til deres kunder, og det vil indebære en risiko for, at virksomhedens produkt ved videresalg kan overskride mærkningstærskelværdien. Hvis produktet ved videresalg overskrider mærkningstærskelværdien, så vil produktet ikke kunne afsættes som økologisk. Kompensation, der tager udgangspunkt i mærkningstærskelværdien medfører, at det er de økologiske landmænd og virksomheder, der står med regningen.

Vi spørger derfor, om det er korrekt opfattet, at L&F accepterer, at sameksistensregler, herunder krav om afstand mellem gmo og ikke-gmo marker, fastsættes ud fra en accept af en vis forurening af f.eks. økologiske naboafgrøder og økologiske produkter? Eller vil L&F støtte, at udgangspunktet for beregninger af afstand er en målsætning om et rent nul gmo i økologi?

Der er en bedre vej

Økologisk Landsforening mener, at vi sammen skal se på, om der er en anden vej for dansk landbrug som helhed. En vej, der bevarer godt naboskab og skaber gode forretningsmuligheder. Vi forudser usikkerhed, bøvl, omkostninger og potentielle nabostridigheder som følge af ekstra opgaver og private søgsmål landmand og landmand imellem, som konsekvens af kommerciel gmo- dyrkning i Danmark.

Bestyrelsen i Økologisk Landsforening vurderer, at det vil være en bedre forretning for det samlede danske landbrug at satse på gmo-fri dyrkning i Danmark. Vi har svært ved at få øje på kommercielt interessante afgrøder for Danmark, som kan løse konkrete problemer for enkelte danske landmænd uden at være til uforholdsvist større ulempe for andre. Gmo er et skridt videre ad bulkvare-vejen – en vej dansk landbrug ikke kan overleve på i konkurrencen med lande med lavere omkostningsniveau. Danmark har med vores geografiske placering gunstige muligheder for at blive verdens førende producent af højværdi gmo-fri afgrøder, såsæd og fødevarer.

De kvalitetsbevidste forbrugere, som danske landmænd skal leve af at producere til i fremtiden, ønsker ikke gmo. 26 ud af 30 af de største supermarkedskæder i EU stiller i dag krav om gmo-fri produktion i deres egne brands (private labels). Det er brands, som fylder mere og mere på supermarkedernes hylder. Det kan undre, at markedets ønsker ikke står mere centralt i gmo-debatten. Fødevarerministeriet har lavet en spinkel analyse af markedseffekter af en gmo-fri dyrkningsstrategi i Danmark. Både Økologisk Landsforening og Dansk industri betegner imidlertid analysen som useriøs og dårligt funderet. Analysen indeholder for eksempel ikke en reel vurdering af de kommercielle muligheder i at kunne brande Danmark på gmo-fri dyrkning og gmo-fri råvarer. Økologisk Landsforening savner også, at der tages højde for ny viden og erfaring med, hvorledes gmo- dyrkning kan påvirke forbruget af sprøjtemidler, udbytter og spredning af resistens til vilde planter mod velkendte sprøjtemidler som f.eks. Roundup.

Økologisk Landsforening vil derfor gerne invitere L&F til, at vi i fællesskab får udarbejdet en seriøs og reel analyse af de to scenarier: Gmo- dyrkning i Danmark og ingen gmo- dyrkning i Danmark. Hvor vi ser på de samlede praktiske og økonomiske effekter på både primærproduktion og markedet.

Uendeligt meget bøvl i "sameksistens"

Hvis L&F fastholder, at det fortsat skal være tilladt at dyrke GM-afgrøder i Danmark, og det også i fremtiden tillades politisk, så er det et ufravigeligt krav fra Økologisk Landsforenings side, at økologiske landmænd, økologiske virksomheder samt de konventionelle producenter, der ikke ønsker at have med gmo at gøre, alle holdes 100 procent skadesløse. Økologisk Landsforening håber, at Landbrug & Fødevarer kan støtte denne overordnede målsætning og dermed også kan støtte nedenstående, ufravigelige krav til en ny gmo-lov:

- De økologiske landmænd skal have sikkerhed for kompensation for al gmo-forurening, **uanset**, hvor forureningen er kommet fra, **uanset** hvornår det er sket; **uanset** om sameksistensreglernes krav til afstand mv. er overholdt; **uanset** om forureningskilden kan identificeres; og **uanset** mængden.

- Der skal etableres kompensationsmuligheder for handelsled efter landmanden, dvs. **virksomheder**, der forarbejder og sælger **økologiske** fødevarer.
- Planlagt forurening accepteres ikke. Afstandskrav skal beregnes ud fra et mål om **nul gmo i økologi**.
- Det er de gmo-dyrkende landmænd, der skal afholde **alle udgifter** forbundet med at holde andres afgrøder, foder, såsæd og færdigprodukter fri for gmo, herunder testning, adskillelse under transport, maskinrensning mv. Udgiften **kan aldrig** pålægges de landmænd og virksomheder, der ønsker gmo-frihed.
- Gmo-såsæd og afgrøder skal håndteres og transporteres i separate gmo-anlæg og containere.
- Ingen dyrkning af GM-afgrøder, som f.eks. raps, hvor spredning er svær at undgå, da det sætter snævre restriktioner for det økologiske sædskifte, og begrænser mulighederne for at omlægge denne jord og udvide det økologiske areal.

Økologisk Landsforening anser det for rimeligt, at de, der forårsager en forurening, skal betale de omkostninger, de med deres forurening påfører andre kollegaer. Og hvis I i L&F er så sikre på, at sameksistensregler vil forebygge forurening af økologiske marker og produkter, burde der ikke være noget problem i at garantere kompensation, hvis det sker.

Vil Landbrug & Fødevarer støtte, at økologiske og gmo-fri konventionelle producenter holdes skadesløse i tilfælde af dyrkning af GM-afgrøder i Danmark?

Med venlig hilsen og et ønske om en fælles, fornuftig, langsigtet og helhedsorienteret strategi for dansk landbrug.

Evald Vestergaard, Økologisk Landsforening.